

Bruselj, 11. november 2025
(OR. en)

14921/25

Medinstitucionalna zadeva:
2008/0140 (CNS)

ANTIDISCRIM 103
FREMP 300
GENDER 195
JAI 1592
MI 869
SOC 728

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	14287/25
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE SVETA o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost – <i>poročilo o napredku</i>

I. UVOD

Komisija je 2. julija 2008 Svetu in Evropskemu parlamentu predložila predlog direktive Sveta, s katero naj bi zaščito pred diskriminacijo na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti razširili še na druga področja poleg zaposlovanja. S predlagano horizontalno direktivo o enakem obravnavanju naj bi dopolnili veljavno zakonodajo Unije¹ na tem področju in prepovedali omenjene vrste diskriminacije na naslednjih področjih: socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom, izobraževanje ter dostop do blaga in storitev, tudi stanovanj.

¹ Predvsem direktive Sveta 79/7/EGS, 2000/43/ES, 2000/78/ES in 2004/113/ES.

Po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 pa predlog ureja člen 19 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) (posebni zakonodajni postopek), kar pomeni, da je po odobritvi Evropskega parlamenta potrebno soglasje v Svetu.

Evropski parlament je mnenje sprejel 2. aprila 2009² po posvetovalnem postopku. Svet bo moral Evropski parlament zaprositi za odobritev končnega besedila.

Čeprav se o predlogu razpravlja že več kot 17 let in je dosje skoraj vsako predsedstvo uvrstilo na dnevni red Sveta, doslej še ni bilo mogoče doseči dogovora. Zadnje poročilo o napredku³ je bilo Svetu EPSCO predloženo 19. junija 2025.

Čeprav velika večina delegacij že dolgo podpira direktivo ter potrjuje dejstvo, da je njen cilj dopolniti obstoječi pravni okvir s horizontalnim pristopom, v katerem so obravnavani vsi štirje razlogi za diskriminacijo, so nekatere druge izrazile pomisleke in zahtevale pojasnila glede domnevnega pomanjkanja pravne varnosti, razdelitve pristojnosti in skladnosti z načelom subsidiarnosti ter učinka predloga, zlasti v smislu morebitnih finančnih posledic.

V vseh teh letih je bilo besedilo pomembno spremenjeno, da bi se odpravili izraženi pomisleki, med drugim s pojasnitvijo pravnih obveznosti glede vsebine in delitve pristojnosti ter z znatno omejitvijo možnih finančnih posledic osnutka direktive.

² Glej dok. A6-0149/2009. Parlament je za poročevalko imenoval Alice Kuhnke (SE/Zeleni/Evropska svobodna zveza).

³ 9573/25.

Opozoriti je treba, da je v preteklem letu velika večina držav članic na ministrski ravni jasno in večkrat izrazila stališče, da je dogovor o tem dolgoletnem predlogu primeren, časovno ustrezen in potreben.⁴

Komisija podpira iskanje kompromisa, a na tej stopnji ohranja preužitveni pridržek glede morebitnih sprememb njenega prvotnega predloga.

Komisija je v delovnem programu za leto 2025, objavljenem 11. februarja 2025, napovedala, da namerava predlog direktive o enakem obravnavanju umakniti. Vendar je bil predlog nazadnje ohranjen in ni bil vključen na seznam umaknjenih predlogov, objavljen 6. oktobra 2025⁵.

II. DELO V SVETU MED DANSKIM PREDSEDOVANJEM

Med danskim predsedovanjem so se nadaljevala prizadevanja za dosego soglasja o predlogu. Delovna skupina za socialna vprašanja je o dosjeju razpravljala na dveh sejah⁶. Hkrati je predsedstvo vzpostavilo dvostranske stike z delegacijami, ki imajo še vedno odprte pomisleke, da bi opredelilo preostala vprašanja in preučilo možne rešitve.

Predstavnik OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) je na seji Delovne skupine za socialna vprašanja 2. oktobra 2025 predstavil poročilo z naslovom „Boj proti diskriminaciji v Evropski uniji“⁷, pri čemer je poudaril, da je diskriminacija bolj razširjena na področjih, ki jih zakonodaja EU še ne zajema, kar utemeljuje razširitev zaščite še na druga področja poleg zaposlovanja. V poročilu so poudarjeni tudi gospodarski in socialni stroški diskriminacije, pri čemer je navedeno, da bi koristi horizontalne direktive o enakem obravnavanju odtehtale stroške.

⁴ Seje Sveta EPSCO 7. maja 2024, 20. junija 2024, 2. decembra 2024 in 19. junija 2025.

⁵ UL C/2025/5423, 6.10.2025, str. 1–4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5423/oj>.

⁶ 2. in 30. oktobra 2025.

⁷ [Combatting Discrimination in the European Union \(Boj proti diskriminaciji v Evropski uniji\) | OECD](#).

Delovna skupina je nato razpravljala o predlogu na podlagi usmerjevalnega dopisa predsedstva⁸. Države članice, ki niso mogle podpreti najnovejšega besedila⁹, so bile pozvane, naj pojasnijo svoje preostale pomisleke, da bi poiskali najuspešnejše in najučinkovitejše rešitve. Velika večina držav članic je znova potrdila svojo podporo Direktivi, pri čemer jih je več poročalo o svojih analizah njenih stroškovnih posledic, za katere je bilo ugotovljeno, da so v primerjavi s koristmi nizke ali zanemarljive.

Predsedstvo je na podlagi tega in nadaljnjih dvostranskih izmenjav opredelilo niz nerešenih vprašanj, ki jih je po mnenju držav članic, ki imajo še vedno pomisleke, treba naprej obravnavati. Delovna skupina za socialna vprašanja je na podlagi usmerjevalnega dopisa¹⁰ na seji 30. oktobra razpravljala o teh vprašanjih, navedenih v nadaljevanju:

i) Področje uporabe

Ena od delegacij je izrazila pomisleke glede področja uporabe Direktive v zvezi s socialno zaščito in izobraževanjem, zlasti glede potrebe po spoštovanju nacionalnih pristojnosti na teh občutljivih področjih. Prav tako je predlagala, da se določba o dovoljenem različnem obravnavanju iz člena 2(5a) razširi tako, da se uporablja za vse razloge za diskriminacijo, ki jih zajema Direktiva, in ne le za starost.

Glede na navedeno je predsedstvo države članice, ki imajo še vedno pomisleke, pozvalo, naj opredelijo spremembe v zvezi s socialno zaščito in izobraževanjem, na podlagi katerih bi lahko podprle Direktivo, medtem ko so bile tiste, ki podpirajo razširitev člena 2(5a) na vse razloge za diskriminacijo, pozvane, naj predstavijo praktične primere ter pojasnijo politične in pravne razloge za omogočanje različnega obravnavanja na podlagi spolne usmerjenosti, vere ali prepričanja in invalidnosti.

⁸ 12823/25.

⁹ Zadnja različica besedila je v dokumentu 10817/24.

¹⁰ 14287/25.

Medtem ko so bile delegacije na splošno pripravljene izkazati prožnost in preučiti nove predloge, je več delegacij izrazilo pridržke glede nadaljnjega omejevanja področja uporabe ter zahtevalo konkretne predloge in utemeljitve, zlasti glede morebitne razširitve določbe iz člena 2(5a). Nekatere so poudarile tudi, da je pomembno ohraniti splošne ambicije Direktive. V nasprotju s tem je ena od delegacij pozvala, naj se socialna zaščita in izobraževanje črtata iz področja uporabe Direktive in naj se določba iz člena 2(5a) razširi na vse razloge za diskriminacijo, ne le na starost. Druga delegacija je izrazila pomisleke glede pravne jasnosti določb o izobraževanju.

ii) Izvajanje

V zvezi z izvajanjem so se pojavila vprašanja glede finančnih posledic Direktive, zlasti glede stroškov zagotavljanja razumne prilagoditve za invalidne osebe.

Glede na navedeno je predsedstvo države članice pozvalo, naj navedejo, kakšna podpora bi olajšala njihove nacionalne ocene stroškov in koristi v zvezi z obveznostjo zagotavljanja razumne prilagoditve, ter opredelijo morebitne pravne pojme ali določbe, ki jih je treba dodatno pojasniti, vključno s tem, ali bi bilo treba v besedilo vključiti dodatne elemente, in če je tako, katere in v kakšni obliki.

Več držav članic je poudarilo, da so obveznosti že uveljavljene v okviru Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov (UNCRPD) in da Direktiva ne ustvarja dodatnih zahtev glede razumne prilagoditve. Ena od njih je izpostavila razliko med razumno prilagoditvijo in dostopnostjo, pri čemer je poudarila, da odsotnost slednje v kompromisnem besedilu znatno zmanjšuje stroške. Predlagano je bilo tudi, naj Komisija po sprejetju Direktive zagotovi smernice glede izvajanja. Druga država članica je pozvala k novi oceni učinka. Predstavnik Komisije je poudaril, da je Komisija izvedla oceno učinka, ki je bila priložena njenemu zakonodajnemu predlogu, in da ni njena naloga, da izvaja ocene učinka v zvezi s spremembami predloga, ki jih predlaga Svet.

iii) Decentralizirane pristojnosti

Nekatere države članice so izpostavile izzive pri izvajanju Direktive v primerih, ko se pristojnosti izvajajo na regionalni ali decentralizirani ravni, in pozvale k rešitvam, pri katerih bi se upoštevale takšne strukture upravljanja.

Glede na navedeno je predsedstvo države članice, ki so zaskrbljene zaradi vpliva Direktive na decentralizirane politične strukture, pozvalo, naj opredelijo področja politike, ki vzbujajo te pomisleke, in predlagajo konkretne rešitve za njihovo obravnavo.

Dve državi članici sta navedli, da nimata pomislekov glede decentraliziranih pristojnosti, čeprav imata tudi sami decentralizirane strukture upravljanja na nacionalni ravni.

III. SKLEPNE UGOTOVITVE

Cilj predsedstva je bil, da se dogovor o splošnem pristopu glede predloga doseže na seji Sveta EPSCO 1. decembra. Vendar so med razpravami v Delovni skupini za socialna vprašanja tri delegacije ohranile splošne pridržke, na podlagi česar je bilo mogoče sklepati, da potrebnega soglasja še vedno ne bo mogoče doseči. Kljub temu velika večina delegacij še naprej podpira zadnje kompromisno besedilo in cilj, da se v Svetu doseže dogovor o splošnem pristopu.

Ker države članice z odprtimi pomisleki niso predložile dodatnih predlogov ali pojasnil, predsedstvo ni moglo predlagati novega kompromisnega besedila. Stališča delegacij je treba podrobneje preučiti, preden se lahko opredelijo morebitne rešitve. Upati je, da bo mogoče s konstruktivnim sodelovanjem vseh delegacij odpraviti preostale pomisleke.

Predsedstvo je trdno prepričano, da bi morala EU v svetu, kjer so temeljne pravice in enakost vse bolj pod pritiskom, dajati zgled. Zato upamo, da bo v bližnji prihodnosti mogoče doseči podporo, potrebno za soglasje Sveta.